

Μπέρτολτ Μπρέχτ

Ο σπιούνος

*Να και οι καθηγητές,
απ' τ' αυτί οι μαθητές
τους αρπάζουν και τους στήνουν προσοχή.*

Κάθε μαθητής κατάσκοπος.

Η μόρφωση, η γνώση είναι άσκοπος.

Μα ποιος γνωρίζει τίποτα στη σημερινή εποχή;

Ύστερα, να τα νιάτα τα χρυσά

που με το δήμειο τά 'χουνε καλά.

Τον παίρνουν και τον φέρνουν σπίτι.

Καρφώνουν τον πατέρα τους με μια καταγγελία

και τον κατηγορούν για εσχάτη προδοσία·

δεμένος βγαίνει ο πατέρας απ' το σπίτι.

(Κολωνία, 1935. Βροχερό κυριακάτικο απόγευμα. Ο άντρας, η γυναίκα και το αγόρι μετά το γεύμα. Μπαίνει η υπηρέτρια).

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ: Ο κύριος και η κυρία Κλιμπος ρωτούν αν οι κύριοι είναι σπίτι;

Ο ΑΝΤΡΑΣ, *απότομα*: Όχι.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Έπρεπε να πας στο τηλέφωνο. Αφού ξέρουν πως δεν μπορεί να 'χουμε βγει ακόμα.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Γιατί δεν μπορεί να 'χουμε βγει;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Επειδή βρέχει.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Αυτός δεν είναι λόγος.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Και πού θα μπορούσαμε να 'χουμε πάει; Θ' αναρωτηθούν αμέσως.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Υπάρχουν ένα σωρό μέρη.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Τότε γιατί δεν βγαίνουμε;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Για να πάμε πού;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Τουλάχιστον αν δεν έβρεχε.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Και πού θα πηγαίναμε αν δεν έβρεχε;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Τουλάχιστον άλλοτε μπορούσε κανείς να βρεθεί με κάποιον.

Παύση.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν ήταν σωστό που δεν πήγες στο τηλέφωνο. Τώρα ξέρουν πως δεν τους θέλουμε δω.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Το ξέρουν δεν το ξέρουν!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Είναι άσχημο που τους αποφεύγουμε τώρα που τους αποφεύγουν όλοι.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Δεν τους αποφεύγουμε.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Τότε γιατί να μην έρθουν να μας δουν;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Γιατί αυτόν τον Κλιμπς τον βαριέμαι φοβερά.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Άλλοτε δεν τον βαριόσουν.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Άλλοτε! Μου δίνουν στα νεύρα τα "άλλοτέ" σου!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Πάντως, άλλοτε δεν θα τον απόφευγες επειδή εκκρεμεί εναντίον του μια δίκη του σχολικού επιθεωρητή.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Δηλαδή, θες να πεις πως φοβάμαι;

Παύση

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Τότε τηλεφώνησε και πες τους πως μόλις γυρίσαμε, εξαιτίας της βροχής.

Η γυναίκα μένει καθισμένη.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Να πούμε στους Λέμκε, αν θέλουν να 'ρθούν;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Για να μας κάνουν πάλι παρατήρηση ότι δεν αγαπάμε αρκετά την αεράμυνα;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ, *στο αγόρι*: Κλάους - Χάινριχ, άφησε ήσυχο το ραδιόφωνο!

Το αγόρι αρχίζει να ξεφυλλίζει τις εφημερίδες.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Καταστροφή αυτή η βροχή σήμερα. Όμως σε μια χώρα που η βροχή είναι καταστροφή, δεν μπορεί κανείς να ζήσει.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Νομίζεις πως είναι πολύ λογικό να λες δυνατά τέτοιες σκέψεις;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Μέσα στους τέσσερις τοίχους του σπιτιού μου θα λέω ό,τι θέλω. Δεν πρόκειται μέσα στο ίδιο μου το σπίτι ν' αφήσω να...

Τον διακόπτει η είσοδος της υπηρέτριας, που φέρνει το σερβίτσιο του καφέ. Όσο είναι στο δωμάτιο, δεν μιλάει κανείς.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Είναι ανάγκη να 'χουμε για υπηρέτρια την κόρη του θυρωρού;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Αυτό το συζητήσαμε αρκετά, νομίζω. Το τελευταίο πράγμα που είπες ήταν πως αυτό είχε και τα υπέρ του.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Και τι δεν έχω πει εγώ. Πες μονάχα κάτι τέτοιο στη μητέρα σου και γινόμαστε αμέσως σαλάτα.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Όταν μιλάω με τη μητέρα μου...

Μπαίνει η υπηρέτρια με τον καφέ.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Άσε, Έρνα, εσύ μπορείς να φύγεις, το κάνω 'γω αυτό.

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία. *(Βγαίνει.)*

ΤΟ ΑΓΟΡΙ, *σηκώνοντας το κεφάλι από την εφημερίδα*: Τα κάνουν όλα αυτά όλοι οι παπάδες μπαμπά;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ποια;

ΤΟ ΑΓΟΡΙ: Αυτά που γράφει εδώ.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Τι διαβάζεις εσύ;

Του αρπάζει από τα χέρια την εφημερίδα.

ΤΟ ΑΓΟΡΙ: Μα ο ομαδάρχης μας μάς είπε πως μπορούμε όλοι να διαβάσουμε όλα όσα γράφει αυτή η εφημερίδα.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Δε μ' ενδιαφέρει τι 'πε ο ομαδάρχης σας. Τι επιτρέπεται να διαβάζεις και τι όχι, τ' αποφασίζω εγώ.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Να, πάρε δέκα πφέννιγκ, Κλάους - Χάϊνριχ, και πήγαινε απέναντι κι αγόρασε ό,τι θέλεις.

ΤΟ ΑΓΟΡΙ: Μα βρέχει.

Τριγουρίζει αναποφάσιτος κοντά στο παράθυρο.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Αν δεν σταματήσουνε τα άρθρα αυτά για τις δίκες των παπάδων, θα την σταματήσω αυτή την εφημερίδα.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Και ποιαν θα παίρνεις; Αυτά τα γράφουν όλες.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Αν όλες οι εφημερίδες γράφουμε τέτοιες αηδίες, θα σταματήσω να διαβάζω εφημερίδα. Έτσι κι αλλιώς, δεν θα μαθαίνω λιγότερα για το τι γίνεται στον κόσμο.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν είναι και τόσο κακό να ξεκαθαρίζουν αυτά.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ξεκαθαρίζουν! Αυτά είναι μόνο πολιτική.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Πάντως εμάς δεν μας ενδιαφέρει, αφού είμαστε προτεστάντες.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Το λαό όμως τον ενδιαφέρει, να μη μπορεί να σκεφτεί το δωμάτιο ενός παπά, χωρίς να σκέφτεται και αυτά τα αίσχη.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Τι να κάνουνε αφού αυτά συμβαίνουν;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Τι να κάνουνε; Να κοιτάζουν τα δικά τους. Και στο δικό τους "φαιό σπίτι" δεν θα πρέπει να είναι όλα εντελώς καθαρά, όπως ακούω.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μα αυτό είναι μια απόδειξη της εξυγιάνσεως του λαού μας, Καρλ!

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Εξυγιάνση. Ωραία εξυγιάνση. Αν η υγεία είναι έτσι, τότε εγώ προτιμώ την αρρώστια.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Είσαι πολύ νευρικός σήμερα. Έγινε τίποτα στο σχολείο;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Τι να 'γινε στο σχολείο; Και σε παρακαλώ, σταμάτα να μου λες πως είμαι νευρικός, μου χτυπάει στα νεύρα.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν θα 'πρεπε να τσακωνόμαστε συνέχεια, Καρλ. Άλλοτε...

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Αυτό μου 'λειπε τώρα! Άλλοτε! Ούτε άλλοτε ήθελα, ούτε σήμερα θέλω να δηλητηριάζεται η φαντασία του παιδιού μου!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μα πού είναι το παιδί;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Πού θες να ξέρω;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Τον είδες να φεύγει;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Όχι.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν καταλαβαίνω πού μπορεί να 'χει πάει.
(Φωνάζει): Κλάους - Χάινριχ!

*Τρέχει έξω από το δωμάτιο. Την ακούμε να φωνάζει.
Ξαναγουρίζει.*

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Έφυγε στ' αλήθεια.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Γιατί να μη φύγει;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μα χαλάει ο κόσμος απ' τη βροχή!

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Γιατί νευριάζεις τόσο πολύ επειδή το παιδί βγήκε
έξω;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Για τι πράγμα μιλούσαμε;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Τι σχέση έχει αυτό;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν συγκρατιέσαι καθόλου τον τελευταίο καιρό.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Αυτό δεν είν' αλήθεια, αλλά ακόμα κι αν ήτανε, τι
σχέση έχει με το ότι έφυγε ο μικρός;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μα ξέρεις ότι βάζουν αυτί.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ε, και;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Ε, και; Κι αν το συζητήσει; Ξέρεις τι τους
μαθαίνουν τώρα στη Χιτλερική Νεολαία. Τους λένε στα ίσια να
τα μαρτυράνε όλα. Είναι περίεργο που έφυγε τόσο αθόρυβα.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ανοησίες.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν είδες ποτέ έφυγε;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Τριγύριζε αρκετή ώρα στο παράθυρο.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Ήθελα να 'ξερα τι πρόλαβε ν' ακούσει.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Μα ξέρει τι συμβαίνει στους ανθρώπους που τους
καταγγέλουν.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Και το παιδί που μας έλεγαν οι Σμούλκες; Φαίνεται
πως ο πατέρας του είναι ακόμα στο στρατόπεδο. Αν ξέραμε
πόσο έμεινε στο δωμάτιο.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Όλ' αυτά είναι κουταμάρες.

Τρέχει στα άλλα δωμάτια φωνάζοντας το αγόρι.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν μπορώ να καταλάβω πώς φεύγει χωρίς να πει λέξη. Δεν είναι τέτοιο παιδί.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Μήπως πήγε σε κανένα συμμαθητή του;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μόνο στο Μούμμερμαν μπορεί να 'χει πάει. Θα τηλεφωνήσω.

Τηλεφωνεί.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Νομίζω πως άδικα αναστατωθήκαμε.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ, *στο τηλέφωνο*: Εδώ η σύζυγος του καθηγητού Φούρκε. Καλημέρα, κυρία Μούμμερμαν. Μήπως είναι 'κει ο Κλάους - Χάινριχ; - Όχι; Δεν καταλαβαίνω πού μπορεί να πήγε αυτό το παιδί. - Πέστε μου, κυρία Μούμμερμαν, την Κυριακή είναι ανοιχτά τα γραφεία της Χιτλερικής Νεολαίας; - Ναι; - Ευχαριστώ πολύ, τότε θα ρωτήσω κι εκεί.

Κλείνει το τηλέφωνο. Κι οι δυο τους κάθονται σιωπηλοί.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Μα τι μπορεί ν' άκουσε;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μίλησες για την εφημερίδα. Και δεν έπρεπε να πεις εκείνο για το "φαιό σπίτι". Έχει τόσο εθνικιστικά αισθήματα.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Και τι είπα δηλαδή για το "φαιό σπίτι";

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν μπορεί να μη θυμάσαι! Πως εκεί δεν είναι όλα τόσο καθαρά.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Μα αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί κατηγορία. Δεν είναι όλα καθαρά, ή μάλλον, όπως είπα, δεν είναι όλα εντελώς καθαρά, πράγμα που διαφέρει, και μάλιστα ουσιαστικά, αυτό είναι μάλλον μια χιουμοριστική παρατήρηση λαϊκού τύπου, δηλαδή στην καθομιλουμένη, αυτό δεν σημαίνει τίποτα παραπάνω από το ότι εκεί μερικά πράγματα δεν φαίνονται να είναι πάντα και υπό όλες τις συνθήκες ακριβώς όπως τα θέλει ο Φύρερ. Πάντως εξέφρασα με απόλυτη επίγνωση τον υποθετικό

χαρακτήρα, λέγοντας, όπως θυμάμαι πολύ καλά, "δεν πρέπει" - το πρέπει εδώ με την υποθετική του έννοια- να είναι όλα εντελώς καθαρά. Δεν θα πρέπει να είναι! Όχι: δεν είναι! Δεν μπορώ να πω πως υπάρχει κάτι το όχι καθαρό, δεν υπάρχει καμιά απόδειξη. Όπου υπάρχουν άνθρωποι, υπάρχουν ατέλειες. Δεν εννοούσα τίποτε περισσότερο. Και πέρα απ' αυτό, σε κάποια περίπτωση, ο ίδιος ο Φύρερ εξαπέλυσε μια πολύ πιο αυστηρή κριτική προς την ίδια κατεύθυνση.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν σε καταλαβαίνω. Σ' εμένα δεν είναι ανάγκη να μιλάς έτσι.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Δεν είναι ανάγκη, θέλω να σου μιλάω έτσι. Δεν είμαι σίγουρος για το πόσο εσύ η ίδια φλυαρείς γι' αυτά που ίσως λέγονται κάποτε μέσα σ' αυτούς τους τοίχους, σε μια στιγμή εκνευρισμού. Κατάλαβέ με, δεν προσπαθώ να σου προσάψω οποιεσδήποτε επιπολαιότητες εις βάρος του συζύγου σου, ακριβώς όπως δεν πιστεύω στιγμή ότι ο μικρός θα κάνει κάτι εναντίον του πατέρα του. Αλλά ανάμεσα στο κακό και στην επίγνωσή του, υπάρχει δυστυχώς τεράστια διαφορά.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Για σταμάτα τώρα! καλύτερα θα 'κανες να πρόσεχες τη γλώσσα σου. Όλη αυτή την ώρα σπάω το κεφάλι μου, αν είπες πριν ή μετά από κείνο για το φαιό σπίτι, ότι δεν μπορεί να ζήσει κανείς στη χιτλερική Γερμανία.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Αυτό δεν το είπα καθόλου.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Εσύ κάνεις σαν να 'μouνα εγώ η αστυνομία! Εγώ απλώς βασανίζω το μυαλό μου τι μπορεί να άκουσε ο μικρός.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Η λέξη χιτλερική Γερμανία δεν υπάρχει καν στο λεξιλόγιό μου.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Κι αυτό για το θυρωρό, κι ότι οι εφημερίδες είναι γεμάτες ψέματα, κι αυτό που είπες μετά για την αεράμυνα, το παιδί δεν ακούει απολύτως τίποτα θετικό. Αυτό δεν είναι καθόλου καλό για μια νεανική ψυχή, την καταστρέφει, κι ο Φύρερ που λέει πως το μέλλον της Γερμανίας είναι η νεολαία της. Στ' αλήθεια, δεν είναι τέτοιο παιδί να πάει εκεί να καταδώσει κάποιον. Δεν αισθάνομαι καλά.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Είναι όμως εκδικητικός.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Και γιατί θα 'θελε να εκδικηθεί;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ο Θεός ξέρει, όλο και κάτι θα 'χει. Ίσως επειδή του πήρα το βάτραχό του.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μα αυτό έγινε εδώ και μια βδομάδα.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Όμως αυτά τα θυμούνται τα παιδιά.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Κι εσύ γιατί να του τον πάρεις;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Γιατί δεν του έπιανε μύγες. Τον άφηνε να πεθάνει της πείνας.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μα είναι αλήθεια πως έχει πολλά μαθήματα.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ο βάτραχος όμως δεν έφταιγε τίποτα γι' αυτό.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μα δεν μίλησε καθόλου γι' αυτό, και μόλις του 'δωσα δέκα πφέννικκ. Του παρέχουμε ό,τι ζητήσει.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ναι, αυτό είναι δωροδοκία.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Τι εννοείς;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Θα πούνε αμέσως ότι δοκιμάσαμε να τον δωροδοκούμε για να κρατάει τη γλώσσα του.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δηλαδή, τι νομίζεις ότι μπορούν να σου κάνουν;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ο,τιδήποτε. Εδώ δεν υπάρχουν όρια! Θεέ μου! Και να 'σαι και δάσκαλος! Εκπαιδευτής της νεολαίας: τη φοβάμαι!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μα ένα παιδί δεν μπορεί να 'ναι αξιόπιστος μάρτυρας. Ένα παιδί δεν ξέρει τι λέει.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Αυτό το λες εσύ. Μα από πότε χρειάζονται μάρτυρες για ο,τιδήποτε;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν μπορούμε να σκεφτούμε τι εννοούσες με τις παρατηρήσεις σου; Θέλω να πω ότι μπορεί απλώς να σε παρεξήγησε.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Τι είπα; Δεν μπορώ να θυμηθώ. Για όλα φταίει αυτή η άτιμη η βροχή. Γίνεσαι κακοδιάθετος. Τελικά είμαι ο τελευταίος, που θα 'λεγα κάτι εναντίον της ψυχικής ανατάσεως που ζει σήμερα ο γερμανικός λαός. Εγώ τα είχα προβλέψει όλ' αυτά από το τέλος του 1932.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Καρλ, δεν έχουμε τώρα καιρό να μιλάμε γι' αυτά. Πρέπει να τα ξεκαθαρίσουμε όλα με ακρίβεια, και αμέσως μάλιστα. Δεν πρέπει να χάνουμε καιρό.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Δεν μπορώ να το πιστέψω αυτό από τον Κλάους - Χάινριχ.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Λοιπόν πρώτα αυτό για το "φαιό σπίτι" και τα αίσχη.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Μα δεν είπα λέξη για αίσχη.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Είπες πως η εφημερίδα είναι γεμάτη αίσχη και θα την σταματήσεις.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ναι, η εφημερίδα! Όχι όμως το φαιό σπίτι!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν μπορεί να 'πες πως αποδοκιμάζεις αυτά τα αίσχη των παπάδων; Κι ότι το θεωρείς πολύ πιθανό ότι αυτοί οι άνθρωποι που είναι κατηγορούμενοι σήμερα, έβγαλαν τα απαίσια παραμύθια για το φαιό σπίτι κι ότι εκεί δεν είναι όλα καθαρά; Κι ότι καλύτερα θα 'καναν να κοιτάζαν τα δικά τους; Κι ότι είπες στο παιδί, ν' αφήσει το ραδιόφωνο και να πάρει καλύτερα την εφημερίδα, γιατί έχεις τη γνώμη ότι η νεολαία του Τρίτου Ράιχ πρέπει να παρατηρεί μ' ανοιχτά μάτια τι γίνεται γύρω της.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Όλ' αυτά δεν βοηθάνε σε τίποτα.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Καρλ, δεν πρέπει να σκύψεις το κεφάλι. Πρέπει να 'σαι δυνατός, όπως λέει κι ο Φύρερ...

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Μα, δεν μπορώ να παρουσιαστώ στο δικαστήριο, και σαν μάρτυρας κατηγορίας να καταθέσει η ίδια η σάρκα από τη σάρκα μου.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν πρέπει να το παίρνεις έτσι.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Οι σχέσεις με τους Κλιμπς ήταν μεγάλη επιπολαιότητα.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μα, αυτονών δεν τους έκαναν τίποτα.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ναι, αλλά οι έρευνες συνεχίζονται.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Αν απελπίζονταν όλοι που γίνονται γι' αυτούς έρευνες...

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ο θυρωρός, λες να 'χει τίποτα εναντίον μας;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Εννοείς αν τον ρωτήσουν; Του κάναμε δώρο ένα κουτί πούρα για τα γενέθλιά του, και το δώρο του της Πρωτοχρονιάς ήταν αρκετό.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Οι Γκάουφς από δίπλα του 'δωσαν δεκαπέντε μάρκα.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Ναι, μα αυτοί διάβαζαν ως το '32 το "Εμπρός" και το Μάη του '33 είχαν βάλει σημαία μαύρη άσπρη κόκκινη!

Χτυπάει το τηλέφωνο.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Το τηλέφωνο!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Να πάω;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Δεν ξέρω.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Ποιος μπορεί να 'ναι;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Περίμενε. Αν χτυπήσει ξανά πηγαίνεις.

Περιμένουν. Το τηλέφωνο σταματάει.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Δεν είναι πια ζωή αυτή!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Καρλ!

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Έναν Ιούδα μου γέννησες. Κάθεται στο τραπέζι, τρώει το φαΐ που του δίνουμε και στήνει αυτί και θυμάται όλα όσα λένε οι γονείς του, ο χαφιές.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν πρέπει να μιλάς έτσι!

Παύση.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Νομίζεις πως θα πρέπει να κάνουμε τίποτα προετοιμασίες;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Λες να τους φέρει μαζί του αμέσως;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν είναι απίθανο, ε;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Μήπως πρέπει να φορέσω το παράσημό μου;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Οποσδήποτε, Καρλ!

Εκείνος φέρνει το παράσημο και το φοράει με τρεμάμενα χέρια.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Πάντως στο σχολείο δεν υπάρχει τίποτα εναντίον σου;

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Και πού θες να ξέρω; Είμαι πρόθυμος να διδάξω ό,τι θέλουν, αλλά τι θέλουν να διδάξω; Μακάρι να 'ξερα! Πού να ξέρω πώς θέλουν να ήταν ο Μπίσμαρκ; Αφού αργούν τόσο να βγάλουν τα σχολικά βιβλία! Δεν μπορείς να κάνεις αύξηση άλλα δέκα μάρκα στην υπηρέτρια; Κι αυτή κρυφακούει συνέχεια.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ, *γνέφει καταφατικά*: Και τη φωτογραφία του Χίτλερ, να την κρεμάσουμε πάνω απ' το γραφείο σου; Φαίνεται καλύτερα.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Ναι, να το κάνεις αυτό.

Η γυναίκα πάει να της αλλάξει θέση.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Όμως, αν το παιδί τους πει ότι της αλλάξαμε θέση επίτηδες, θα συμπεράνουν ένοχη συνείδηση.

Η γυναίκα ξανακρεμάει τη φωτογραφία στην παλιά της θέση.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Η πόρτα δεν ήταν αυτή;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Δεν άκουσα τίποτα.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Κι όμως!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Καρλ!

Τον αγκαλιάζει.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Μη χάνεις την ψυχραιμία σου. Ετοίμασέ μου μερικά εσώρουχα.

Άλλη πόρτα ακούγεται. Ο άντρας κι η γυναίκα στέκουν ο ένας δίπλα στον άλλο, κοκαλωμένοι, στη γωνιά του δωματίου. Η πόρτα ανοίγει και μπαίνει το αγόρι με μια χαρτοσακούλα στο χέρι. Παύση.

ΤΟ ΑΓΟΡΙ: Μα τι έχετε;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Πού ήσουν;

Το αγόρι δείχνει τη σακούλα με τις σοκολάτες.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ: Μόνο σοκολάτες αγόρασες;

ΤΟ ΑΓΟΡΙ: Τι άλλο; Φυσικά.

Διασχίζει το δωμάτιο μασουλώντας. Οι γονείς του τον κοιτάζουν ερευνητικά.

Ο ΑΝΤΡΑΣ: Νομίζεις πως λέει αλήθεια;

Η γυναίκα σηκώνει τους ώμους.